

dr hab. Adam Hołub
Instytut Nauk o Bezpieczeństwie
Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
adam.holub@umk.pl

Toruń, 4.06.2024r.

Ocena dorobku naukowego i recenzja osiągnięcia naukowego
dr Marka Ilnickiego

sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie
nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Dr Marek Ilnicki jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, na którym uzyskał tytuł magistra administracji (1985). Tytuł pracy magisterskiej: *Zagrożenie nielegalnego wywozu za granicę dóbr kultury w świetle polityki państwa w Polsce*, która została napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Tomasza Langrena.

Stopień naukowy doktora nauk wojskowych w dyscyplinie nauki wojskowe uzyskał w 2010 roku na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej, na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: *Rola polskich służb granicznych w zwalczaniu terroryzmu*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. Krzysztofa Kubiaka.

Z załączonej dokumentacji nie wynika, by kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Od 2011 roku do 2015 roku dr Marek Ilnicki był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu. Od 2013 roku do chwili obecnej jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Nauk o Bezpieczeństwie Instytutu Politologii Uniwersytetu Gdańskiego.

Kandydat, po uzyskaniu stopnia doktora był zatrudniony na podstawie umowy-zlecenia w 2011 roku w „Ateneum” Szkole Wyższej w Gdańsku na Wydziale Europeistyki. Od 2015 roku na Wydziale Studiów Społecznych Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu, a od 2020 roku na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu w Gdyni. Przed uzyskaniem stopnia doktora, w 2006 roku na podstawie umowy-zlecenia prowadził zajęcia dydaktyczne w Akademii Morskiej w Gdyni na Wydziale Nawigacji).

W latach 1976-2007 dr Marek Ilnicki pełnił służbę w formacjach granicznych (Wojska Ochrony Pogranicza, Straż Graniczna), co wydatnie i pozytywnie wpłynęło na jakość treści jego publikacji dotyczących służb granicznych.

Niniejsza recenzja została sporządzona na podstawie przepisów określonych w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.). Oparto się również na rozwiązaniach zalecanych przez Radę Doskonałości Naukowej w ramach dobrych praktyk stosowanych w postępowaniach habilitacyjnych (*Postępowania dotyczące nadania stopnia doktora habilitowanego. Poradnik aktualizowany. Ostatnia aktualizacja 9 sierpnia 2023 r.*)

Zgodnie z art. 219, ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce do warunków nadania stopnia doktora habilitowanego zaliczono: 1. Posiadanie stopnia doktora; 2. posiadanie „w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:

a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub

b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, (...)”

oraz wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Należy zwrócić uwagę, iż ustawodawca w przypadku art. 219. wspomnianej ustawy posłużył się alternatywą łączną - „lub”.

Kandydat we wniosku z dnia 31 lipca 2023 roku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie wskazał, że osiągnięciem naukowym będącym podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest „cykl artykułów pod tytułem *Rola służb granicznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski*”. W *Autoreferacie* wskazał, że na osiągnięcia przedłożone do oceny składają się: jedna monografia, 5 naukowych zbiorowych monografii pod redakcją i własnym wkładem autorskim, 15 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 6 artykułów w czasopismach naukowych”.

Na dorobek kandydata składa się łącznie 45 publikacji, w tym jedna monografia autorska wydana po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, dziesięć współredagowanych monografii naukowych, dwa artykuły w czasopismach z listy B, osiem artykułów z wykazu ministerialnego czasopism, jeden artykuł spoza wykazu czasopism, dwadzieścia dwa rozdziały publikowane w monografiach oraz jedna publikacja w materiałach konferencyjny spoza Web of Science. Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora kandydat uzyskał 23 punkty, a po 2010 roku – 810 punktów. Według bazy Google Scholar liczba cytowań wynosiła 25, w tym siedem autocytowań. Indeks Hirscha wynosi – 2. Współczynnik Impact Factor wynosi - 0.

Kandydat publikował artykuły w następujących, punktowanych czasopismach naukowych:

Gdańskie studia międzynarodowe. 2017. (Lista B, 4 punkty)

Historia i Polityka. 2019 (70 punktów. Lista ministerialna czasopism punktowanych)

Przegląd policyjny. 2020 (70 punktów. Lista ministerialna czasopism punktowanych)

Internal Security. 2022 (70 punktów. Lista ministerialna czasopism punktowanych)

Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego. 2023 (70 punktów. Lista ministerialna czasopism punktowanych)

Przegląd bezpieczeństwa wewnętrznego. 2023 (20 punktów. Lista ministerialna czasopism punktowanych)

Monografie naukowe, których redaktorem lub współredaktorem był kandydat zostały opublikowane w takich wydawnictwach, jak: Wydawnictwo Adam Marszałek; Wydawnictwo Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni; Zakamycze; Wydawnictwo Wyższej Szkoły bezpieczeństwa w Poznaniu; Wydawnictwo Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego; Wydawnictwo Wydziału Prawa i administracji Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego, Fundacja Forum Dialogu Publicznego; Wydawnictwo Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie, Wydawnictwo Difin.

Ocena roli kandydata w ramach powstawania współautorskich prac naukowych:

W poszczególnych publikacjach zgłoszonych do oceny dorobku kandydata, jego wkład kształtował się następująco:

Rychlik Mirosław, Neubauer Tomasz, Ilnicki Marek, *Straż graniczna w procesie zapewnienia bezpieczeństwa w portach lotniczych*, [w:] *Strategia bezpieczeństwa Narodowego. – realizacja podstawowych celów*, Ilnicki Marek, Kufel Jakub (red.), Seria: Edukacja dla bezpieczeństwa, 2015, nr. 1, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015, s. 411– 424. Wkład kandydata polegał na omówieniu pozapirotechnicznych działań Straży Granicznej związanych z bezpieczeństwem międzynarodowej komunikacji lotniczej oraz na przeprowadzeniu korekty merytorycznej treści tekstu.

Ilnicki Marek, Kupiński Jerzy, *Ocena ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych na tle zidentyfikowanych i prognozowanych negatywnych zdarzeń nie militarnych w kontekście bezpieczeństwa morskiego państwa*, [w:] *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja. (red.), wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia. 2022, s. 9– 41. Wkład kandydata polegał na zaprezentowaniu wyników jego badań dotyczących pojęcia i istoty sytuacji nadzwyczajnej, umożliwiających sformułowanie autorskiej definicji. Kandydat przeprowadził klasyfikację zagrożeń bezpieczeństwa

u

występujących w środowisku morskim oraz dokonał kategoryzacji występujących w nim sytuacji nadzwyczajnych w oparciu o poziom szkodliwości dla polskich obszarów morskich.

Ligeża Krzysztof, Ilnicki Marek, *Możliwości wykorzystania potencjału sił morskich RP w sytuacji wystąpienia zagrożeń nie militarnych*, [w:] *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja. (red.), wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia. 2022, s. 87-123. Wkład kandydata polegał na przedstawieniu wyników badań dotyczących funkcjonowania Straży Granicznej i administracji morskiej, jako wiodących w zakresie realizowanych zadań i przyznanych uprawnień komponentów sił morskich RP. Kandydat wskazał na zakres i sposób współdziałania wymienionych instytucji. W szczególności morskiego Oddziału Straży Granicznej i dwóch urzędów morskich w Szczecinie i w Gdyni. Przeprowadził analizę formalno-prawnych uwarunkowań i działalności na rzecz bezpieczeństwa polskich obszarów morskich i ochrony morskiej granicy państwa. Zaproponował zmiany w strukturach organizacyjnych i w kompetencjach tych „niewojskowych elementów systemu bezpieczeństwa morskiego państwa”.

Kandydat był współredaktorem czterech monografii oraz współredaktorem wydania specjalnego *Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego*, który jest opatrzony indeksem ISSN bez numeru ISBN. Do wskazanych monografii zbiorowych należą:

Ilnicki Marek, Piotrowski Andrzej, (red.) *Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa: praktyczna aspekty bezpieczeństwa*, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 1, 2012, Poznań, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, ss. 554 ISBN 978– 83– 61 304.– 49 - 4.

Ilnicki Marek, Kufel Jakub, (red.) *Strategia bezpieczeństwa Narodowego – realizacja podstawowych celów*, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 1, 2015, Poznań, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, ss. 480, ISBN 978– 83– 65096- 27– 2.

Bączkiewicz Beata, Ilnicki Marek, Szulca Magdalena, (red.) *Charakterystyka współczesnych zagrożeń terrorystycznych*, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 1, 2017, Poznań, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, ss. 544, ISBN 978–83–65096–58–6.

Baran Monika, Ilnicki Marek, Marek Helena, (red.) *Antyterrorystyczna ochrona państwa*, Serial: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 2, 2017, Poznań, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, ss. 398, ISBN 978– 83–65096–59–3.

W powyższych monografiach wkład kandydata polegał na opracowaniu tytułu oraz autorstwie słowa wstępnego.

We wskazanym przez kandydata, jako monografia, wydaniu specjalnym *Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego*: Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja, (red.) *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia

2022, ss. 157, ISSN 1898–3189, kandydat jest pomysłodawcą tytułu publikacji oraz współautorem dwóch artykułów: Ilnicki Marek, Kupiński Jerzy, *Ocena ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych na tle zidentyfikowanych i prognozowanych negatywnych zdarzeń nie militarnych w kontekście bezpieczeństwa morskiego państwa* (s. 9-41) oraz Ilnicki Marek, Krzysztof Ligęza, *możliwości wykorzystania potencjału sił morskich RP w sytuacji wystąpienia zagrożeń militarnych* (s. 87-123).

Ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia naukowego jego wkładu w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie.

Kandydat przedstawił do oceny następujący cykl publikacji, na który składają się:

Artykuły:

1. Ilnicki Marek, *Polski komponent Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej*, „Gdańskie Studia Międzynarodowe”, t. 15, nr 1–2, 2017, s. 19–26, ISSN 1730-4652.
2. Ilnicki Marek, *Swoistość terminologii stosowanej w naukach o bezpieczeństwie*, „Historia i Polityka”, nr 29 (36) 2019, s. 57–65, ISSN 1899-5160.
3. Ilnicki Marek, *Użycie broni palnej jako szczególna forma egzekwowania przestrzegania prawa w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa / Use of firearms as a special form of enforcing compliance with state law in peace time*, „Przegląd Policyjny”, nr 4, 2020, s. 59–71, ISSN 0867-5708.
4. Ilnicki Marek, *Formal and legal requirements for state intervention in extraordinary situations, crisis management and states of emergency in Poland*, „Internal Security”, vol. 14 (1), 2022, s. 63–75, ISSN 2080-5268.
5. Ilnicki Marek, *Rola Straży Granicznej w systemie bezpieczeństwa Polski*, „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego”, t. XVII, 2023, ISSN 1898-3189.
6. Ilnicki Marek, *Formalnoprawne podstawy udziału Morskiego Oddziału Straży Granicznej w przeciwdziałaniu pozamilitarnym sytuacjom nadzwyczajnym na polskich obszarach morskich / Formal and legal basis for the participation of the Maritime Border Guard Regional Unit in counteracting non-military emergency situations in Polish maritime areas*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”, nr 28 (15), 2023, s. 133–150, ISSN 2080-1335.

Rozdziały w pracach zbiorowych:

1. Ilnicki Marek, *Wpływ zmian w prawie lotniczym na bezpieczeństwo państwa i przestrzeganie praw człowieka w Polsce*, [w:] *Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa w lotnictwie*, Compa Tadeusz, Rajchel Jan, Załęski Krzysztof (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych, Dęblin 2012, s. 105–117, ISBN 978-83-60908-22-8.
2. Ilnicki Marek, *Kontrola osobista w polskim systemie prawnym*, [w:] *Wyzwania i zagrożenia w XXI wieku: prawo i edukacja jako gwarant bezpieczeństwa jednostki*, Borkowski Mirosław, Stańczyk-Minkiewicz Margot, Ziemkiewicz-Gawlik Ilona (red.), seria: *Edukacja dla Bezpieczeństwa*, nr 3, 2013, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2013, s. 167–177, ISBN 978-83-61304-72-2.
3. Ilnicki Marek, *Udział służb granicznych w systemie bezpieczeństwa zdrowotnego Polski*, [w:] *Bezpieczeństwo zdrowotne – ujęcie interdyscyplinarne: podmioty, środowiska i obszary wyzwań oraz zagrożeń zdrowotnych*, t. 2, Flatow-Kaleta Ewelina, Zduniak Andrzej (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015, s. 81–90, ISBN 978-83-65096-05-0.
4. Ilnicki Marek, *Służba Celna w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski*, [w:] *Wybrane aspekty bezpieczeństwa w zakresie działalności podmiotów Unii Europejskiej*, Niwiński Piotr, Leska-Ślęzak Joanna, Woźniak-Krawczyk Beata (red.), Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Politologii, Gdańsk 2015, s. 182–191, ISBN 978-83-64970-02-3.
5. Ilnicki Marek, *Bezpieczeństwo polskiej przestrzeni powietrznej*, [w:] *Bezpieczeństwo z perspektywy środowisk i obszarów*, t. 1, Horyń Wojciech, Fechner Natalia (red.), seria: *Bezpieczeństwo – Wielorakie Perspektywy*, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa, Poznań 2015, s. 153–162, ISBN 978-83-65096-08-1.
6. Ilnicki Marek, *Działania zapobiegawcze we wspólnej polityce imigracyjnej Unii Europejskiej*, [w:] *Uchodźcy – nowe wyzwania dla bezpieczeństwa europejskiego na tle standardów praw człowieka*, Pływaczewski Wiesław, Ilnicki Marek (red.), seria: *Kryminologia Wobec Współczesnych Form i Technik Przeszłych*, nr 15, 2015, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Fundacja Forum Dialogu Publicznego, Olsztyn 2015, s. 41–51, ISBN 978-83-62383-51-1.
7. Rychlik Mirosław, Neubauer Tomasz, Ilnicki Marek, *Straż Graniczna w procesie zapewnienia bezpieczeństwa w portach lotniczych*, [w:] *Strategia bezpieczeństwa narodowego – realizacja podstawowych celów*, Ilnicki Marek, Kufel Jakub (red.), seria: *Edukacja dla Bezpieczeństwa*, nr 1, 2015, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015, s. 411–424, ISBN 978-83-65096-27-2.
8. Ilnicki Marek, *Udział Sił Zbrojnych RP w ochronie granicy państwa*, [w:] *Współczesne środowisko bezpieczeństwa*, nr 1, Rokiciński Krzysztof, Mikołajczak Stanisław, Oszowska Oksana (red.), seria: *Paradygmaty Badań nad Bezpieczeństwem*, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa, Poznań 2016, s. 399–406, ISBN 978-83-65096-31-9.

9. Ilnicki Marek, *Przyszłość strefy Schengen oraz unijnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości na tle współczesnych zagrożeń imigracyjnych*, [w:] *Ochrona praw człowieka w polityce migracyjnej Polski i Unii Europejskiej*, Pływaczewski Wiesław, Ilnicki Marek (red.), Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Forum Dialogu Publicznego, Olsztyn 2016, s. 165–174, ISBN 978-83-62383-72-6.
10. Ilnicki Marek, *Koncepcja konsolidacji służb granicznych uzasadniona zewnętrznymi zagrożeniami bezpieczeństwa Polski*, [w:] *W trosce o bezpieczne jutro: reminiscencje i zamierzenia*, t. 5, Niedzwiecki Sebastian, Starik Natasza (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2017, s. 243–251, ISBN 978-83-65096-65-4.
11. Ilnicki Marek, *Przeciwdziałanie zagrożeniu terroryzmem z wykorzystaniem jednostek pływających na polskich obszarach morskich*, [w:] *Edukacja dla bezpieczeństwa kulturowego*, Marek Helena, Szulca Magdalena (red.), seria: *Edukacja dla Bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2018, s. 285–293, ISBN 978-83-65096-83-8.
12. Ilnicki Marek, *Przeciwdziałanie proliferacji broni masowego rażenia w warunkach morskich*, [w:] *W trosce o bezpieczne jutro: reminiscencje i zamierzenia*, Gałęcki Andrzej (red.), Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2019, s. 39–50, ISBN 978-83-65096-92-0.
13. Ilnicki Marek, *Udział Sił Zbrojnych RP w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa*, [w:] *Polityczno-wojskowe aspekty bezpieczeństwa w XXI wieku*, Jureńczyk Łukasz, Pieczywok Andrzej, Baranowska Aneta (red.), Difin, Warszawa 2022, s. 207–223, ISBN 978-83-8270-131-9.
14. Ilnicki Marek, Kupiński Jerzy, *Ocena ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych na tle zidentyfikowanych i prognozowanych negatywnych zdarzeń niemilitarnych w kontekście bezpieczeństwa morskiego państwa*, [w:] *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja (red.), Wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia 2022, s. 9 - 41, ISSN 1898-3189.
15. Ligęza Krzysztof, Ilnicki Marek, *Możliwości wykorzystania potencjału Sił Morskich RP w sytuacji wystąpienia zagrożeń niemilitarnych*, [w:] *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja (red.), Wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia 2022, s. 87 - 123, ISSN 1898-3189.

Współredakcje prac zbiorowych:

1. Ilnicki Marek, Piotrowski Andrzej (red.), *Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa państwa: praktyczne aspekty bezpieczeństwa*, seria: *Edukacja dla Bezpieczeństwa*, nr 1, 2012, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2012, 554 s., ISBN 978-83-61304-49-4.

2. Ilnicki Marek, Kufel Jakub (red.), *Strategia bezpieczeństwa narodowego – realizacja podstawowych celów*, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 1, 2015, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015, 480 s., ISBN 978-83-65096-27-2.
3. Bączkiewicz Beata, Ilnicki Marek, Szulca Magdalena (red.), *Charakterystyka współczesnych zagrożeń terrorystycznych*, recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Stanisław Śladkowski i prof. dr hab. Jerzy Olszewski, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 1, 2017, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2017, 544 s., ISBN 978-83-65096-58-6.
4. Baran Monika, Ilnicki Marek, Marek Helena (red.), *Antyterrorystyczna ochrona państwa*, seria: Edukacja dla Bezpieczeństwa, nr 2, 2017, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2017, 398 s., ISBN 978-83-65096-59-3.
5. Ilnicki Marek, Makowski Andrzej, Mrozowska Alicja (red.), *Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa*, Wydanie specjalne „Rocznika Bezpieczeństwa Morskiego”, Gdynia 2022, 157 s., ISSN 1898-3189.

Monografia

Ilnicki Marek, *Służby graniczne w walce z terroryzmem: polskie warunki ustrojowoprawne*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011, ss. 270, ISBN 978-83-7611-859-8.

Należy wskazać, że przedłożone do recenzji publikacje stanowią spójną i monotematyczną całość wskazującą na przemyślany ciąg procesu badawczego problemu związanego z rolą służb granicznych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski. Stąd oprócz dominującej w publikacjach Straży Granicznej, odrębne artykuły poświęcono roli i zadaniom Sił Zbrojnych RP, a także Służbie Celnej (Służbie Celno-Skarbowej). Kandydat poświęcił swoje badania nie tylko identyfikowaniu służb granicznych lecz także ukazaniu ich współpracy w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego. Można jedynie zgłosić pewien poznawczy niedosyt dotyczący współpracy Straży Granicznej z Policją, szczególnie w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i to na obszarze całej Polski, a nie jedynie w zakresie ochrony granic państwa.

Przedstawione publikacje można agregować jako dotyczące: aspektów teoretycznych związanych z naukami o bezpieczeństwie, gdzie kandydat wysuwa postulaty definicyjne w zakresie tej dyscypliny; Straży Granicznej w różnych obszarach kompetencyjnych jej działalności (przestrzeń powietrzna, obszar morski, granice lądowe); podmiotów kooperujących z SG (Służba Celna, Siły Zbrojne RP, Inspekcje); polskich służb ukazywanych w perspektywie szerszego – europejskiego systemu ochrony granic; zagrożeń ze strony terroryzmu; problematyki proliferacji Broni Masowego Rażenia; zarządzania kryzysowego; prawa lotniczego, funkcjonowania strefy Schengen; bezpieczeństwa zdrowotnego, migracji czy

kontroli osobistej i użycia broni. Cechą wszystkich wskazanych tekstów zarówno artykułów, rozdziałów w pracach zbiorowych, jak i monografii jest ich przyporządkowanie wątkowi badawczemu związanemu z ochroną bezpieczeństwa granic, a tym samym z ochroną bezpieczeństwa wewnętrznego ze strony zagrożeń związanych z granicami.

Szczególną wartość przedstawia monografia, która stanowi poszerzoną i uzupełnioną wersję rozprawy doktorskiej kandydata. Wskazuje ona na pierwotne zainteresowanie badacza problematyką terroryzmu w różnych jego aspektach. Pokłosie efektów badań związanych z tematem monografii zauważalne jest również w późniejszych publikacjach kandydata.

W swoim *Autoreferacie* kandydat wskazał, że przedmiotem jego badań naukowych jest działalność służb granicznych. Natomiast celem badań jest określenie roli, jaką odgrywają one w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski. Widoczny w treści publikacji problem badawczy został sformułowany w *Autoreferacie*, jako pytanie: „W jakim stopniu i zakresie polskie służby graniczne wzmacniają system bezpieczeństwa państwa?” (*Autoreferat*, s. 3).

Kandydat wskazał szereg pytań badawczych, na które odpowiedź starał się uzyskać w swych badaniach przedstawionych w jego publikacjach. Pytania te sformułował następująco:

- Jaka jest funkcja granic państwowych i ich wpływ na bezpieczeństwo państwa?
- Jaka jest kategoryzacja zagrożeń na poszczególnych rodzajach granic, z uwzględnieniem przestępstw transgranicznych i występujących w rejonach granicznych;
- Które podmioty systemu bezpieczeństwa państwa zaliczamy do służb granicznych i dlaczego?
- Jaki jest zakres ustawowo powierzonych im zadań autonomicznych i wspierających?
- Jaka jest skuteczność służb granicznych na tle kompetencji kadry wykonawczej stosowanych procedur i wykorzystywanego sprzętu oraz realizowanej współpracy krajowej i zagranicznej?
- Czy zachowana jest spójność unormowań prawnych regulujących zadania i uprawnienia oraz kooperację służb granicznych.
- Jaki jest stopień integracji zarządzania granicami w Polsce w i Unii Europejskiej?
- Jaki jest wpływ reżimów granicznych na przestrzeganie praw i wolności człowieka i obywatela?

W *Autoreferacie* przyjęto, że „Służby graniczne w polskich warunkach ustrojowo-prawnych i w okresie pokojowego funkcjonowania państwa odgrywają znaczącą rolę w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski”. Ponadto stwierdzono, że „Służby graniczne aktywnie uczestniczą w działaniach na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na całym terytorium Polski. W naszej przestrzeni powietrznej i na polskich obszarach morskich, ponieważ występuje bezpośredni związek pomiędzy stanem bezpieczeństwa państwa i skutecznością ochrony jego granic.” (*Autoreferat*, s.5).

Na podstawie analizy treści cyklu przedłożonych do oceny publikacji można stwierdzić, że postawione przez Kandydata hipotezy zostały przez niego pozytywnie zweryfikowane w drodze przeprowadzonych i zaprezentowanych badań. Należy również stwierdzić, że

zastosowana przez Kandydata metodologia (analiza instytucjonalno-prawna, analiza systemowa, analiza krytyczna oraz metoda komparatystyczna) wskazują na trafny dobór metod i narzędzi badawczych. Najistotniejszym elementem związanym z procesem badawczym jest, w przypadku kandydata, fakt możliwości prowadzenia długoletniej obserwacji uczestniczącej dotyczącej funkcjonowania wspomnianych służb granicznych.

Publikacje posiadają charakter deskryptywny, ekspalanacyjny oraz aplikacyjny. Należy też wspomnieć o wypełnianiu również roli predykcyjnej. Zasadniczo podejmując problem związany, z którąś ze służb granicznych, kandydat dokonuje analizy formalno-prawnych podstaw jej funkcjonowania, a także ich wzajemnej współpracy, wskazując mankamenty w ustawowych regulacjach nie ograniczając się do ich wskazania, a postulując określone zmiany lub uzupełnienia. Charakterystycznym elementem publikacji są zamieszczane w ich zakończeniu rekomendacje, które w mniemaniu autora mają posłużyć do usprawnienia określonych rozwiązań zazwyczaj związanych z funkcjonowaniem opisywanego podmiotu. Zdecydowanie widoczne jest tu wnikliwie krytyczne podejście badawcze do przedmiotu badań, co stanowi zdecydowanie walor przedłożonych publikacji.

Wśród mankamentów przedłożonego cyklu należy wskazać widoczne większe akcentowanie roli Straży Granicznej oraz mniejsza koncentracja na obszarze współpracy SG z Policją (Centralne Biuro Śledcze Policji) w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego.

Zarówno przedłożona do oceny monografia, jak i rozdziały w pracach zbiorowych oraz artykuły publikowane w naukowych czasopismach charakteryzuje wzajemna korelacja. Przedłożony do oceny cykl znacznie poszerza obszar wiedzy w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w obszarze dotyczącym służb granicznych i ich znaczenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Ponadto niezaprzeczalnym wkładem cyklu artykułów w rozwój nauk o bezpieczeństwie są próby wprowadzenia własnych, autorskich definicji związanych z tą dyscypliną, co z kolei poszerza dorobek teoretyczny tej dyscypliny.

Reasumując, przedłożony do oceny cykl publikacji, jako osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczny stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie.

Ocena istotności aktywności naukowej kandydata

Swoją aktywność naukową kandydat wykazywał w trakcie zatrudnienia w dwóch ośrodkach naukowych, w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu oraz w Uniwersytecie Gdańskim. W swej działalności naukowej kandydat stara się łączyć różne ośrodki badawcze. Był inicjatorem zawarcia porozumienia o współpracy Uniwersytetu Gdańskiego z Politechniką Gdańską i Akademią Marynarki Wojennej w zakresie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w obszarze „wszechstronnego kształtowania bezpieczeństwa państwa w oparciu o kompetencje własne stron oraz partnerstwa z ośrodkami naukowymi i przedsiębiorcami w Polsce i na świecie”. Zainicjował współpracę naukową Instytutu Politologii UGz Wydziałem Studiów Społecznych Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Gdańsku z siedzibą w Poznaniu.

W okresie od 15 lutego do 15 maja 2022 roku odbył staż habilitacyjny na Wydziale Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej. W ramach aktywności związanej z Wyższą Szkołą Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, kandydat prowadził własną działalność badawczą oraz organizował konferencje naukowe, w ramach których głosił referaty oraz moderował obrady. W 2023 roku na zapotrzebowanie działającego przy UG Centrum Badań nad Gospodarką Morską opracował koncepcję zabezpieczenia morskich farm wiatrowych przed zdarzeniami naruszającymi ich ochronę w pokojowych warunkach funkcjonowania Polski.

Już po uzyskaniu stopnia naukowego doktora kandydat uczestniczył w 29 konferencjach i seminariach naukowych (20 międzynarodowych i 9 ogólnokrajowych) poświęconych problematyce bezpieczeństwa. Kandydat był członkiem komitetów naukowych w sześciu konferencjach naukowych organizowanych wspólnie przez Uniwersytet Gdański i Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa lub przez jedną z tych uczelni.

Kandydat był autorem szeregu publikacji, których nie włączył do przedłożonego do oceny cyklu, tematycznie osadzonych w głównym nurcie jego badań dotyczących bezpieczeństwa wewnętrznego państwa ze szczególnym uwzględnieniem ochrony bezpieczeństwa granic.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie

Kandydat swoją aktywność dydaktyczną realizuje poprzez prowadzenie zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria) na kierunkach: Bezpieczeństwo narodowe, Politologia i Dyplomacja, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Europeistyka w Uniwersytecie Gdańskim, Wyższej Szkole Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu, Wyższej szkole Administracji i Biznesu w Gdyni, „Ateneum” Szkole Wyższej w Gdańsku oraz w Akademii Morskiej w Gdyni, gdzie prowadził zajęcia jeszcze przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora.

Istotne zdają się być osiągnięcia organizacyjne kandydata, dotyczące organizowania konferencji naukowych oraz funkcjonowania porozumień pomiędzy określonymi podmiotami naukowymi (porozumienie pomiędzy Akademią Marynarki Wojennej, Politechniką Gdańską i Uniwersytetem Gdańskim). Kandydat pełnił m.in. funkcję koordynatora uczelnianego do spraw organizacji i przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w UG w ramach Legii Akademickiej. Był opiekunem rocznika studentów Bezpieczeństwa narodowego w UG, a także rocznika studentów kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne Wydziału Studiów Społecznych WSB. Ponadto pełnił funkcję opiekuna specjalności na kierunku Bezpieczeństwo narodowe UG. Istotną dla społeczności akademickiej funkcją, jaką sprawował Kandydat było wykonywanie obowiązków rzeczownika dyscyplinarnego do spraw studentów w WSS WSB.

Kandydat jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

W ramach popularyzowania nauki kandydat prowadził wykłady w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Malborku oraz w Liceum Ogólnokształcącym Mundurowym Spartakus w Gdańsku. W latach 2017–2019 przeprowadził szkolenia kadry kierowniczej spółki energetycznej Energa – Operator SA z siedzibą w Gdańsku. W 2018 roku prowadził szkolenie przedstawicieli administracji publicznej funkcjonującej przy Starostwie Powiatowym w Tczewie.

Należy wskazać na istotny walor sylwetki zawodowej kandydata, który posiada zauważalne w jego pracy badawczej, doświadczenie praktyczne wynikające z jego długoletniej służby w Wojskach Ochrony Pogranicza oraz w Straży Granicznej. Doświadczenie to sprawia, że Kandydat dobrze zna materię badawczą, którą się zajmuje

Konkluzja

1. Kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie posiada stopień naukowy doktora.
2. Przedłożony do recenzji cykl publikacji stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie poprzez znaczne poszerzenie obszaru poznanej wiedzy oraz wkład w naukowy dyskurs oraz teoretyczne aspekty dyscypliny.
3. Kandydat wykazał się, opisaną powyżej, istotną aktywnością naukową.

Powyższe uwagi skłaniają do uznania, że kandydat spełnia warunki wskazane w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.).

